

— Թարաֆը հաղթեթի միւլիւքեւ-
նետեն Զաթը հաղթեթի սատյազամիյե
ի քոպա հեթիյեսի օյարադ, օն պին լե-

րա գըլմեթինտէ պիր սաաթ իւն գորտօն իհասն պուրուլուշ տուր :

— Մըսըրը Հալիմ բաշա հազրէթլէրի Մըսըրտա պուլունան Ֆրան-Մասօն-լարա Պաշ-ուսթա (կրան մէթր) նաապ օլունմաշ տուր :

— Իզմիտտէն ալարըմըզ պիր մէք-թուպա նէգարէն , սրբազան Պատրիարք հայր հազրէթլէրի թարաֆընտան Ֆազլ բաշա հազրէթլէրինէ թահրիր գըլունան պիր գըթա իլթիմանամէ իւզերինէ Լէֆ-թէր սէպէպինտէն թէհի ետրտէ խայլի վազըթտան պէրու մահպէտտէ պէլէթ-տիրիլմէքտէ օլան պիշարէ Հայար ազա-տէ գըլունմըշար տըր :

Պու պապտէ բաշայի միւշարիւնյ հազընտա իզհարը թէշէքքիւրէ պօրճ-լու օլտուղումուզ կիպի , սրբազան հայր հազրէթլէրի հազընտա տախի պօրճլու պուլունտու զումուզու իզրար իտէրիզ :

Միւրաւո վէ վայրէթին էլինտէն հիշ պիր շէս գուրթուլմազ տէնիմիշ իօէ , թէ-հի պիր լազրուր տէնի տիր . սրբազան պատրիարք հայր հազրէթլէրի , աղու-տունու սէյլէտիկիմիզ սուրէթտէ , էվ-վէլիւրի չօգ չալըշմաղընտան , վէ քէն-տի գատր ու հայսիյէթ վէ նու Ֆուզու-նու լաւըգուլա իճրա իյլէմէտիկինտէն , չօգ վազըթտա բէք ազ վէ քիւշիւք իշ-լէր կէօրէպիտի , հալ պու քի սօնրաւան պիրազ դայրէթ վէ ձէտարէթիէլէ ալուր-ղընտան , ազ վազըթտա չօգ վէ պիւլիւք իշլէր կէօրէպիտի :

Հէլէ շու Իզմիտ իշլէրինտէ պիզիմտա-խի ազ չօգ վէ կիզ լի աշէքտար դայրէթի-միզ էքսիք օլմաղընտան , քէնտի գամի-րիմիզ նէպտինտէ իֆթիխար իթմէքտէ-հիզ :

Իզմիտտէ մէյխանէնին պիրիսինտէ պապթիյէնին պիրիօի պիր Բուժ տէլիքան-լըտըն վուրտուղունտան , մէրգուժ իքի կիւնտէն վէֆաթ իթմիշ տիր :

Ֆազլ բաշա հազրէթլէրինին քէնտի իտարէլէրինտէ նէ թարիք թութմազտա օլտուղարըն կէրչի պիմէսիզ . լաքին , շիմտիտէն աճիգանէ վէ խալիսանէ շու գատարըն իլթար իտէրիզ քի . Իզմիտտէ վէ ձիվարարընտա պուլունան գապթի-յէլէրին հէման էքսերինին շախալարը վէ հէյնէթ ու գընաֆէթլէրի հէր քէսին տէհէթ վէ նէֆթէթինի մուճիզ օլաճազ բատտէլէրտէ պուլունտու զունտան , էվ-վէլ էմիրտէ պուլնարըն րէֆիյլէ , ետր-լէրինէ էհի լիւազաթ վէ թէրպիյէլի քիմէնէլէր ձէլպ իյլէտէլէր , կէրէք տէվ-լէթէ վէ կէրէք միւք ու միլէթէ պիւ-լիւք պիր խըտմէթ իթմիշ օլաճազարըն-տա շիւքէ հօգ տուր :

Հալիա Լէֆթէր թութուլմաղըն-տան , վէ հէր քէյտէն վէ շէհրտէն տ-տամլար չըգարընարազ արթըլմազտա

օլտուղունտան , պէյլէ իշ կիւճ վազ-թինտէ Ֆուգարտեա պիւլիւք դուտըր-լըզ օլմաղընտան , շէյլէ քի եալընըզ իզ-միտ հայարընըն , պու եիւզտէն եէվի-յէ պէշէր ալթըշար եիւզ զուրուշ թէ-հի ետրտէ փարա վիրմէքլիւն մէճպուր պուլունմաղընտան թէշէքքի օլունմազ-տա տըր :

Իզմիտտէն թարաֆըմըզա հազըլ վէ մուֆասաւ պիր մէքթուպ տահա կէլ-միշ իստտէ , արթըզ էյլէ շէյլէր տէրճ իթմէքտէն պրգմըշ օլտուղտան պաշա , միւրաւ օլունան իօլահաթըն անճազ օն օն պէշ սէնէտէն սօնրա կէօրիւլէպիւ-ճէկինէ տախի գանմըշ օլտուղումուզ-տան , տէրճինտէն սարֆը նազար իտէր իսէքտէ , եալընըզ մալիկի պէտան իտէ-րիզ :

Մէզ քիւր մէքթուպտա , գօզա վէ գէխայիր , վէ մահտուլաթը սայիրէ վազ-կիի օլմաղը միւնասէպէթիյլէ , Արմաշ վանքընտան քէյլէրէ վէ գասապալարա իւշ նէֆէր վարդապետ չըգարազ , վէ պտղի եախօտ օնաալըզ թօրաւարազ , օն պէշ երկիրմիշէթ թէնպէլէրի պէս-լէմէք , վէ տաղար պաշընտա իլէրուտէ պօշա գալաճազ սուրէթտէ քիլիտէլէր իպնա իթտիրմէք նիյէթիլլէ , Ֆազըր , տէֆի վէ ահմազ էհալիսի սօլտուղա-րընտան թէշէքքիլէր օլունմաշ տուր :

Ջէվալը քէյլիւլէր , տիրտար օլտուղ-լարընտան , էն սէֆի հայլէրինտէ տախի քիլիսէլէրի վէ մանասթըրլարը պէս-լէքտէ իքէն , քիլիսէ վէ մանասթըրլար իտէ անլէրի , աճըգտան սուսուղուզ-տան , վէ խասթալըգտան էօլտիւքլէրի վազըթ եանլարընա կիտիպ , վէ եիւզէ-րինէ պիլէ պազմաճազտա տըրլար . նա-տըլէրի պու սէյլէտիկիմիզ Արմաշ վանքը կէրէք գօլէրա սէնէսինտէ , վէ կէրէք կէ-լէն օննէ սէֆալէթինտէ քեամիլէնթա-տիզ իյլէմիշ տիր . զիրա , պըրազալըմ գօլէրա վազթինի , պու գըշնէ էհալի հէր թարաֆտան իեանէլէր իհտաղըլա պին-լէրմէ պիշարէկեանէ էթմէք եէթիշտիր-տիկի հալտէ , մէզ քիւր մանասթըրըն վարդապետլէրինտէն իտէ հիշ պիրիօի , հաթթա միւնաղտա տախի հիշ պիր քէյտէ կէօրիւլէմէմիշ տիր . հօշ , իմի՛ քի կէօրիւլմէմիշէր տիր , շիւնքի կէ-րիւնմիւշ օլալար իտի , Ֆուգարտեա պիր լոզմու էթմէք վիրմէտիքտէն պաշ-գա , էլինտէ պուլունանը տախի ալըպ եէնէճէքլէրինտէ պիզմէ շիւքէ հօգ ի-տի :

Էհալինին պու սոյղունլուղունա պաշ-լըճա սէպէպ քէնտի ահմաղըլը տըր . տիմէքտիր քի , մէքթէպլէր քիւշա իտի-լիպ չօճուլար թէնվիլ իտիլմէտիքմէ պու-ֆէնալըզլարըն էօնիւ ալընմաղ , հէման իհթիմալին խարիճինտէ տիր :

Հանեաւան րէպի իւլ ախըր Տ Թա-րիիլէ Այինէի վաթանա կէլէն մէքթուպ տուր :

Սֆազեա թարաֆլարընտա վուգու պուլուն միւզաֆէրիյէթի ազիմէ իւզէ-րինէ , էշգընանըն հէր թարաֆտան նա իւթիա (մէյուս) վէ եէնէճէքտէն եանա տախի ֆէվգէլատէ գարուրիէթէ տիւ-չար օլտուղարը կիպի , ֆիրար ու իսթի-մանտէն պաշա չարլէրի գալմաղըլ , լէյիլիլէրի թարաֆընտան իֆատէ օլուն-մազտա , վէ Ֆրանսըզ վէ Բուսիա վա-բօրլարըն կէլիպ Ֆամիլեալարըն գալ-արաճազարը Հանեաւան քէնտիլէրինէ իշար գըլընմազտա օլտուղունա նէգարէն , էհալի միւսիլմէտէն պազըլարը էվաա վէ աեալարընըն գարուրէթլէրինի տէֆ իթմէք իշին , մահաւալաթլարըն թօրա-մաղա չըգարըլարընտա , պիր թազըմ էշ-գընանըն անսըզն պուլնարըն իւզէրինէ հիւճիւմ իտիպ , պիր խայլի աղնամ (գօ-եաւնլար) վէ էշալարըն իղթինամ (եազ-մաեա վիրմէք) իյլէտիլէրինին խապէրի ալընմաղ իւզէրինէ , պազը էհալի կի-տիպ , պիր մրգտար էշեա վէ հայվանաթ ալմըշար իտէտէ , պուլնարըն տախի է-հալի միւթիա մալը օլտուղու խապէր ալընարազ , հայվանաթ վէ էշեայի մէզ-քիւրէ հիւքիւմէթի Ալիէ թարաֆըն-տան ախա , վէ սահիպլէրինէ րէտտ օ-լունտուղու հալտէ , Գանտիաւա պու-լունան գօնաօլա վէքիլէրի պուլնու էհա-լիի Միսլիմէ պիր գաշ պին նուֆուս գաթլ ու իտամ իյլէտի տէյերէք : պու-րատաքի գօնաօլալարընա , վէ պուլնար տախի իթալիա վարօրըլա Աթինաւա պուլունան օեֆիլէրինէ եազըշ օլտուղ-լարընտան , պուլնան շէնտ կիւն ազաեմ Աթինաւան կէլէնտէ եազըշ օլտուղու-նու գ Ֆրանսըզ ամիրալըլա իքի գըթիւ վաբօր Հանեաւա կէլիլ , վէ սէտտէթլու Սէրվէր էֆէնտի հազրէթլէրինին , ամի-րալը միւմայիլէյհէ կէօրիւլիւպ . քէյ-ֆիկէթի թէմամիյլէ իֆատէ վէ եազ-լըզլարը շէյլէրին գաթէն վէ գաթըպէ-թէն եալան օլտուղունու պէտան իյլէ-մէսի իւզէրինէ , ամիրալը միւմայիլէյհէ պու թարաֆտա պուլունան Բուսիա վա-բօրլարըլա Սֆազեաւա կիտիպ , տէվ-լէթլու րէէֆէթլու Սէրտար բաշա հազ-րէթլէրիյլէ կէօրիւլէճէկի իշիտիլմիշ ի-սէտէ , իւշ տէրթ կիւն սօնրա , ալընան ախալարա (խապէրլէր) նէգարէն , Ֆրան-սըզ վարօրլարընըն Սէլինէ նահիյէտինտէն վէ Բուսիա վարօրլարընըն տախի Այ-րուլէի սահիլինտէն պիր թազըմ էշգը-եա Ֆամիլեալարըն ալըպ , Աթինաւա նազլ իթմիշ օլտուղարը անլաշըլմը , վէ Բուսիա վարօրլարըն էշգընաւա պէշ

նախ) մարդկութեան բարեկամ հընդու-
նեցում եւ իր անունը անմահացաւ ու
բացի ճիշդութենէն ամէն ճշմարիտ մարդկութեան
իրաւացի գովութեանը արժանացաւ:

— Այն գրքին՝ որ մարդկային հինօրեայ
գերութեան, կուրութեան եւ ագիտութեան
մահաբայր շղթային օղակաց մէկ մասը ջախ-
ջախելով ազատութեան առաջադէպ բացաւ:

— Այն գրքին՝ որ մարդկութեան թըշ-
նամի ճիշդութենաւ խորամանկութիւնները
եւ գազանի մեքենաները մերկապարանոց խայ-
տառակելով մարդկային մաքին կենդանու-
թեան լոյս եւ լոյս ներշնչեց:

— Վերջապէս այն գրքին՝ որ օտոյդ ի-
րողութիւն կը պատմէ՝ թէ եւ բանաստեղ-
ծական վառվռուն աշխուժիւ եւ վիպասա-
նական եղանակաւ:

Այո՛. գիշերները թափառական շրեայ ա-
նուն «սքանչելի եւ եզակի» գիրքը իր
հանգուցեալ որդւոյն կարգացունել տալով,
հաճութիւն զգացող Մէնմուսան՝ կարծուա-
ծին չափ հազաւակ չկրնար եղած ըլլալ, թէ
եւ այնպէս ալ ուզէ երբեմն երեւնալ:

Ուրէմն անցեալ չարթու «թափառական
շրեայ» անուն ընտիր եւ կենսատու գրքին
նկատմամբ, Մէնմուսայի մէջ բաթըր քիւ-
թիւր ըսուած, ոսկերուղիս ազգեցութիւնը
պարզեմք:

Աշխարհի մէջ գլխաւորաբար երէք կարգ
մարդիկ կան, զորոքինակ:

1. Կարգ մը մարդիկ կան, որք գերու-
թեան համար կը ծնին, գերութեան համար
կապրին եւ կաշխատին եւ իրեւ ուրիշի վա-
հառուած գերի գերեզման կը մտնեն: Ասանք
իրեւ մարդ՝ իրենց համար խելք, միտք,
բանականութիւն, գառոււմ, որոշում, ըս-
տացուածք, զաւակ, աղջիկ, ամուսին, եւ-
պլն շուկին, որովհետեւ կղերական բռնա-
ւորութեան զոհուած անզգայ կայր գործիք-
ներ են: Իմացականութիւն, գառոււմ, ա-
զատ կամք, եւ անհատական իրաւունք կոչ-
ուած մարդկային կարողութիւն ու յատկու-
թիւն՝ անոնց համար աննշան բառեր են: Մէն-
մուսան առ կարգէն չէ:

2. Կարգ մը մարդիկ ալ կան, որ իրենց
մաքին առջեւէն գերութեան խաւար վարա-
դայրը խզած՝ ճշմարտութեան լուսով կը
փայլին, պարզապէս անսած են ճիշդութե-
ականութեան թագուն մէքենաները, եւ ու-
ղեւորան որոգայթները, ու իմացականու-
թեամբ եւ ազատ գառոււմով գինեալ կը մըր-
ցին անոնց դէմ, եւ կը ջանան իրենց ընկեր-
արարածները կորզել ազատել ճիշդութեա-
կանութեան մահաբայր ճիրաններէն: Քանզի
լաւ համոզուած են եւ գիտեն թէ ճիշդի-
թականութիւնը ի՞նչ սոսկալի չարիք եւ վը-
նաս հասոյց մարդկային սեռին. կըզգուին,
հը քարշին անկէ եւ սրտանց կատեն ճիշդի-
թականութիւնը եւ զանի պաշտպանողները՝
մինչեւ անգամ եթէ իրենց հայրն ու եզ-
բայրն ալ ըլլայ, եւ թիւնալից օձէ փաթ-
չելու պէս կը փախչին անկէ: Ասանք են
մարդկութեան ճշմարիտ բարեկամները, գի-
տան յորդել մարդկային աստուածասուր ա-
զատ կամքը, եւ անհատական իրաւունքը
եւ կը սիրեն զաստուած պաշտել միտքն ա-

զաստութեան մէջ ազատ կամք եւ ազատ
ճշմարտեամբ, որ առ է միայն Աստուծոյ
առջեւ հաճելին եւ ընդունելին:

Մէնմուսան առ կարգէն ալ չէ, քանզի
նա այս անգամ այն փորձուած եւ պարզ-
րէն անունուած ողեսպան ճիշդութեանու-
թեան ջերմ պաշտպան կանգնած է: Եւ

5. Կան նաեւ կարգ մը մարդիկներ ալ, որ վերը
առաջին կարգին մէջ ցուցուած կարգ մը ան-
ձանց պէտք զըլլաովին ազէտ ու կայր եւ մօլի
եւ անոնքին գերի չեն, թէ եւ նոցա պէտք խաւա-
րին ձեռաց մէջ չառ անգամ գործիք են, միայն
թէ պայմանաւ... մը եւ երկրորդ կարգի ան-
ձանց պէտք իրաւաւէր եւ մարդկութեան ճըշ-
մարիտ բարեկամներ ալ չեն, այլ ասոնք՝ ի-
րենց անսած ամէն մտազնեւոր գոյնին հետ
իրենց երեսին գոյնը եւ միտքին խորհուրդը
փոխելով երբեմն խօսքով մարդկութեան
բարեկամ ըլլալ կը կեղծեն եւ չառ անգամ
ալ անմեղներու մատնիչը եւ անոնց արիւնը
ծծել տալու առաջին գործիքը կըլլան, որք
օտոյդն ըսելով, աստղին կարգին մէջ ցուց-
ուած ազէտ խաւարէն անհունապէս աւելի
ճատեկար ու մարդկութեան թշնամի են:

Մէնմուսան առ կարգէն է, եւ ասոր
մեծ ազդեցոյց է սա հետեւեալ յօդուածը,
որ չարաթ օրուան իր թերթին մէջ ան-
նուած է:

Մնացածը ետքը:

Ի Լ Ա Ն Ա Թ

Պալ տէֆա Պօղազ իշխնութեան վագր քի-
լեճ-պուրնու նաւ մահէլլետ պիր Ֆապ-
լիգա քիւշատիլլէ, ալեա գուրու իւ-
զիւմ մասիիգասը վէ տիւզ րագը շեգա-
լլումագտա օլուպ, վէ մէքքիւր մասթի-
գալիէ րագը Ֆալթթատաթէնճէմպիհ բա-
զարնտա Սաթթճը-խանը իթթիսային
տէ վագր 5 Նիւմէրօլու օտտաա Ֆի-
րու խթ օլունմագտա օլտուղունտան, իս-
թէրի օլանյարըն մէքքիւր օտտաա կիթ-
մէլէրի իշին իլան օլունուր:

Պէյ-օղլու տա Ֆալթթճու-գուլլուգու
եանընտա թարլա-պաշը ճատտէսինտէ
վագր 195 Նիւմէրօլու քէնտի խանէսինտէ
տօգթօր Ֆալթթտան Բէնչ չէմպիհ կիւն-
լէրի սաաթ իքիտէն տօգուգա գատար
Ֆուգարաեա խայրաթ պագաճագ օլուպ,
վէ սայիր խաթալար իշին սալի, ճիւմա
իրթէսի կիւնլէրի սապահտան ախշամա
գատար, վէ սայիր կիւնլէր սապահտարը
վէ ախշամարը հազըր պուլունմագ տրր:

Ազգային վարժարանի մը ուսուցիչա-
րանի կառավարութիւնն ընելու յատկու-
թիւններն ունեցող մէկը կուզուի գահա-
ցուցիչ ամսականով մը: Սոյն պաշտօնին
յարմարութիւն ունեցողը կրնայ Մէրճան
չարչըն գրավաճառ մեծ, Մարգարեան
Յարութիւն աղային ներկայանալ:

ԱՅԷՆ ՎԷ ԷՕՄԻՆՈՒ ՄԻՆՈՒՐԱՄԷ

Հիւսիսային Շիւտլի Պրիմի- Ե ի-Պրիմ-
այիլ Սիւր-Ի Ի-Պրիմ-Ի:

NORTH BRITISH AND MERCANTILE INSURANCE
COMPANY.

2,000,000 Ինկիլիզ միւսը, ասը սերմանգ
2,250,000 Քաւթը Էմիլիթէ օլարագ իրագ
6,600,000 Ալէլէփ վարիտաթը

Պալ գուրաեա 1809 մէնէսինտէ ետք
պուտան 58 մէնէ Էլլէլ թէշթիլ օլունուգ,
չիմտի իտէ, քէնտի սերմանէսինտէ պաշտ,
Թանթը Էմիլիթէ վագ օլունմաշ օլան պի-
իւք մէպլաղի սայէսինտէ, տէրքեար օլան,
էն զիտտէ Էմիլիթիլ գուրաեախարըն ա-
րազընա կէշթիլ տիր. վէ հաթթա մէքքիւր
գուրաեա իշինտէք փկարթաճըլար ա-
խի քէնտի զարարարընա զարչըլլա պիր փ-
կուրթա Թանթընտա պուլունմագտա աղլար:

Մէքքիւր գուրաեա ալլիլուտա, կէ-
րէք մագաղալարաա վէ կէրէք Իթթանպօլ
վէ Ֆալթթա կիւմիլլէրիտէ կէրէք քէն-
տիլէրի օլուպ վէ կէրէք Էմանէթէն իւ-
տէլլէրիտէ պուլունտաա մալ վագ իթթիւ-
լան թիւնարարա վէ Իթթանպօլաա վէ Է-
վարարընտա պուլունտան էվ, մագաղա փ-
սայիր Էպիլիլ օսիլլէրիտէ, վէ Էթր ոլլէր
ախքքեանէր վէ Փապիլլաճըլարա, վէ Էմպլ
ու էշտաճըր սիկարթա իթթէք Իթթէթի
քիւմըլարա իլան վէ պէեան իտէրքի, փա-
տէ մուհարրէր իմպ օսիլլա, մէքքիւր Պալ
բանեանըն վէ քեալլէթնամէսի ալքեամընտ,
աթէշէ գարչը Էթր նէ գատար միւտտէթ Ի-
շին օլուր իտէ օլուն, Էլլէլ Ֆիլթթալ փ-
կուրթա մուտէլլէրի իթթէլլիլ րուտաթը
քեալլէրի վար արը վէ Էթր նէվի զարա-
րը, քէմալիլաղլըլլա թագմիլլէ հաղլըլլա:

Պալ պապէ տահա զիտտէ մալլիւմթ
քէպ իթթէք Իթթէթէն, Իթթանպօլաա փ-
ղը Էթրիթ-բաշա խանընտա 7 Նիւմէրօլու
օտտաա Համարճաւմ աղա Յովթէփեան,
միւրաեաթ իշինէթէք տիր:

Պալթաա կիւմիլլէք օղաղընտ
1 Նիւմէրօլու մագաղաա գուրաեա
ալէնթօտա:

ՈՒՆԻԼԻԱՄ Ի. ՍՈՒՆԱ

Մ. Բ. Սուանըն մագաղառնտա, Լօն-
րանըն էն մէշլուր Փապիլլաղլարընտան շըգ-
մա օլունգա հալտէ, Էթր Էթր վէ Էմպլ
պիլլիլլէթէ եանըն թուլունմալարը,
նէրտիպանլարը վէ եանընա տայիր ալաթ
Էմէվաթը տայիր տաթի պուլունմագտա, փ-
պիլլիլլէթէ մուլթաաա օլարէթէ եաղլըլլա
պիրտէ իթթալլէ պուլունմագտա հալտէ, Էթր
Ֆիլթթա օթթըլմագտա աղր:

ՍՈՒՆԱ ՂԱՐԷՍԱ
ԿԱՐԱՅԵՍ Ե. ՓԱՆՈՅԵՍ

ԼԷՂԱՆՔ ԶԻՂԱՅԵՍ ԲԱՐԱՆԵՍԻՍԻՍԻՍ
ԿԻՍԻՂԱՅԵՍ ԶԱՐԻՍ ԶՈՒՄ, ԶՈՐԱՅԵՍ ՍԱՆԼԻՂ
ՍԱՆԼԻՂ ԶԱՐԷՍԵՍ ԶԱՐԻՍ 167: